

FFV Aerotech är ett enda företag, men det har flera interna mönster

sid 2

Sitt inte och ugglam något misstänkt händer

sid 8

AEROGRAMMET

INFORMATION TILL ANSTÄLLDA VID FFV AEROTECH, FFV TEST SYSTEMS, FFV AVIOCOMP, FFV MÄTEKNIK - Nr 5 - 18 april 1994

PRAO-tiden på Flygteknik blev ämne för prisbelönt uppsats

Andra pris i en uppsatsstävling. Det blev resultatet efter två PRAO-veckor på division FLYGTEKNIK avdelning SERVICE i Linköping förra hösten.

Svenska Arbetsgivareföreningen arrangerade en uppsatsstävling där ämnet var PRAO-tiden.

Merouane Awad, från Elholmsskolan i Linköping, gjorde sin PRAO-period i höstas på division FLYGTEKNIK. Sina upplevelser skildrade han i en uppsats och han gjorde det så bra att han bland 2000 bidrag fick andra pris.

"På det hela taget hade jag en angenäm och lärorik tid på FFV. Allteftersom jag kom in i gemenskapen och blev ett välkänt ansikte, kändes dagarna kortare och kortare," skriver Merouane i sin uppsats.

Vi kan inte låta bli att publicera den i sin helhet. Det är en uppsats fylld av värme och med en stor stilistisk talang.

sid 6-7

Nya maskiner installeras för tillverkning av bombkapsel

Nu pågår ett intensivt installationsarbete på avdelning TILLVERKNING. Den internationella prägeln är tydligt märkbar. Japaner och finländare, tillsammans med egen personal och personal från avdelning SERVICE, hjälps åt att installera två CNC-styrdta fleroperationsmaskiner.

Det är en beställning från tyska Dasa (företvarande MBB) som avser serieproduktion av moduler till bombkapseln för Jas 39 Gripen, och som föranleder avdelning TILLVERKNING att investera i nya maskiner.

sid 5

Vad ser de för intressant i robot Sky Flash?

Barry Dickens, chef för 30MU i England och Rolf Wikström på avdelning ROBOT tittar djupt i konen till en robot 71, Sky Flash. Men det är mycket mer som de båda har ett gemensamt intresse av när det gäller denna robot.

Se sid 3

Många människor associerar begreppet företag med en traditionellt uppbyggd organisation. En hierarki med VD i toppen och därunder olika chefsnivåer i besluts- och befogenhetsordning.

— Det är en alldeles korrekt bild om man enbart ser på företagets formella organisation, säger VD Jan Eiborn. Men bilden är inte komplett om det är helheten vi vill komma åt. Helheten kräver en komplettering med både den informella organisationen och den sociala strukturen.

En organisation har alltid flera sidor

Hur ser då FFV AEROTECHS informella organisation ut?

Något enkelt svar finns inte, enligt Jan. Den kan nämligen inte beskrivas i en enda bild, eftersom den inte är statisk.

— I den informella organisationen måste vi ta hänsyn till olika människors svagheter och styrkor oavsett deras formella placering i organisationen.

Informell

En styrka behöver inte – och skall inte alla gånger – avspeglar sig i en framträdande position. Det kan vara en betydligt bättre lösning både för individen och företaget att kunskap och förmåga särskiljs från den administrativa ansvar som en chefsroll innebär. Om det inte handlar om

administrativ förmåga, vill säga.

Skyldighet påverka

Jan var säljare under sina år vid ABB. Därifrån hämtar han ett annat "informellt" exempel.

— Enligt min erfarenhet behöver inte chefen vara den enda, självklara beslutsfatta- ren i alla situationer. I kundgruppen, som ofta var en mix av chefer, tekniker, inköpare och administrativ personal, kunde jag som utomstående säljare se hur andra personer än chefen initierade besluten.

Det handlade inte alls om någon manipulativ process, utan de hade tack vare sina speciella fallenheter rätt och skäligt påverkat inom ramen för den informella organisationen. Formellt sett

var det däremot chefen själv som slutgiltigt ansvarade för besluten.

Social struktur

Ett tredje sätt att betrakta företaget är att titta på relationerna mellan människorna inom företaget, den sociala strukturen. Den som nästan uteslutande bygger på det vi kallar personkemi.

— Den här strukturen har egentligen inget med vare sig den formella hierarkin eller den informella organisationen att göra. Ingen begär ju att två människor skall "bli bästa kompisar" bara för att de råkar vara chef och anställd, för att nu ta ett exempel.

Däremot har praktiskt taget varje människa behov av ett socialt kontaktnät även på ar-

betsplatsen. Visst finns det undantag, konstaterar Jan. Ta bara ensamkonsulterna.

— Men själv trivs jag bäst med att jobba med ett månskigt "bollplank" omkring mig, och jag är inte ensam om att känna det så.

Personkemi

Personkemi kan bygga på en rad faktorer. Kön, ålder, gemensamma intressen, livsfilosofi, ideologiska samband och mycket annat. Det är bland annat sådant som gör att två människor kan känna särskild sympati för varandra. Och sympati går ofta hand i hand med öppenhet och förtroende.

Med personkemin som bas skapar sig därför den sociala strukturen helt egna vägar inom företaget.

Poängen är att med den mångfald människor som arbetar inom en så stor organisation, så måste de tre mönstren fungera tillsammans.

Formell - informell

Dessa mönster – formell hierarki, informell organisation och social struktur – påverkar tillsammans företagets helhet. Vi måste inse och acceptera att det är på det sättet.

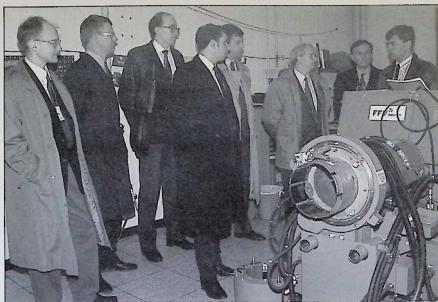
— Personligen vill jag hävda att framför allt cheferna måste lära sig att se både de individuella mönstren och helheten. Det är en självklar förutsättning för att de sedan skall kunna jobba för att få allesammans att samverka.

ETT MÖTE KRING ROBOT 71, SKY FLASH

Sky Flash, eller robot 71 som den heter i Sverige, tillverkas av British Aerospace. Den köptes in av svenska flygvapnet på 1980-talet och ingår parvis i JA37 Viggens vapenarsenal.

Även Royal Air Force har Sky Flash, vilket gör att underhållet har gemensamma beröringspunkter för FFV AEROTECH och 30MU, som är det engelska flygvapnets underhållsstans i detta fall.

I slutet av mars gjorde Barry Dickens, ny chef för 30MU, ett besök på division AVIONIK och ROBOTAVDELNINGEN i Arboga.

Från vänster: Claes-Henry Aronsson, målbäckerspecialist på Robot, Sten Johnson FMV:EnbBV, Stefan Hållander FMV:RobotP och projektansvarig för robot 71, Carl Bramley 30MU, Richard Watton RAF, David Rowe 30MU, Barry Dickens chef för 30MU och Ralf Wikström från Robot. I centrum för deras intresse står FTS eller Forebody Test Set för roboten och den enda i Sverige.

Med sig hade han David Rowe som är koordinator mot RAF för Sky Flash och Carl Bramley, specialist på testutrustning. Dessutom Richard Watton från flygrobotsidan inom RAF.

Maintenance Unit 30e underhållsavdelningen – 30MU – tillhör organisatoriska båda RAF, Royal Air Force och MOD, Ministry of Defence – försvarsministeriet.

— Vi har haft flera möten genom åren, berättar Kjell Andersson, som är projektledare för robot 71.

Många kontakter
Representanter för 30MU

var här för 4-5 år sedan, och vårt senaste besök där gjorde vi förra året. Vi planerar att göra åtminstone ett besök där nu under våren.

30 MU arbetar med i princip allt avionikunderhåll inklusive robotapparater.

I England gör man underhåll av hela robotar på flottill. Därför har denna underhållsenheten inte något som motsvarar AVIONIKS verksamhet vid Ektor, men i övrigt har de i stort sett samma resurser som divisionen har inom sina övriga robotverkstäder.

Swedish Mod

— De har bland annat visat stort intresse för de åtgärder FFV AEROTECH gör på målsökaren i den svenska robotversionen. Metoden är numera införd i England och går där under beteckningen "the Swedish Mod". Det finns dessutom andra åtgärder vi gör, som är intressanta även för dem, enligt Kjell Andersson.

Text och foto:
Anne Allard

TACK

Ett stort och varmt tack till företag, fack och alla vänner, både i Arboga och Linköping, för den generositet och värme som jag fick erfara vid min pensionering. Jag var överväldigad. An en gång TACK.

Sven Edman

Nya Volvonamn

Volvo Flygmotor AB byter namn till Volvo Aero Corporation till 1 juli. Samtidigt byter dotterbolagen Scandinavian Aero Engine Services i Bromma och ScanMotive i Arboga namn till Volvo Aero Engine Services. Volvo Aero Support, VAS, i Arboga behåller sitt namn.

Flygpremiär för Eurofighter 2000

Eurofighter 2000 har gjort sin premiärflygning. Flygplanet utvecklas av ett konsortium; italienska Alenia, British Aerospace, spanska Casa och tyska Dasa. Projektet är två år försenat efter tekniska och politiska problem.

Tio vinnare får Flyg 94

Följande tio personer har tur i Aerogrammets lottdragning och får nu var sitt exemplar av Flyg 94.

Hans Andersson, FA80
Britt-Inger Rydell, TS10
Margareta Beier, AR61
Bengt Johansson, AF26
Nils Eef, FFV Mäteklinik

Ingegerd Valfridsson, FA01
Bertil Danielsson, AV17
Lars Skoog, FT40
Conny Petersson, FS23
Hans Köhler, J03

NU LOTTAR VI UT FLER EXEMPLAR AV FLYG 94

Närmare 200 ur läselektroniken ville ha ett exemplar av Flyg 94 som vi lottade ut i förra Aerogrammet. Med en sådan efterfrågan räcker de tio exemplar vi lottade ut inte långt. FFV AEROTECHS informationschef Anders Annerfalk har därför gett oss ytterligare tio exemplar. Så ulyckningen fortsätter. Du som inte hade tur i den första omgången behöver inte skicka in någon ny lapp, du deltar ändå nästa gång. Du som missade chansen i förra numret, fyll i talongen nedan och sänd den till Aerogrammet, P08, senast 29 april.

Vill du ha ett exemplar av flygets årsbok, Flyg 94?

Aerogrammet lottar nu ut tio exemplar. Sänd talongen till Aerogrammet, P08 Linköping, så deltar du i utlootingen.

Ja tack, jag vill gärna ha Flyg 94

Namn:

Företag, avdelning:

Sture Fahlborg, stab Ekonomi:

Vårt ekonomisystem ä men det kan bli ännu bättre

Fram till semestern pågår ett projekt inom FFV AEROTECH som sätter företagets ekonomisystem under luppen; projekt Ekonomisystem 2000.

Dess syfte är att se över dagens situation och utarbeta förslag om hur systemet bör se ut i framtiden. Det berättar Sture Fahlborg på FFV AEROTECHS ekonomistab. Han är en av de drivande krafterna bakom projektet.

Dagens ekonomisystem är en blandning av köpta och egenutvecklade produkter. Systemen är stabila. De fungerar bra, med något undantag, och tillfredsställer i stort sett organisationens behov av ekonomisk information.

Om allt fungerar som det skall, vad finns det då för skäl att starta ett projekt som detta?

Lägre kostnader

En orsak är, säger Sture, att relationen pris och prestanda inte är så gynnsam som vi har skäl att önska. Vi har vissa indikationer på att driften av vårt nuvarande ekonomisystem kostar oss mer än det smakar.

Det finns goda skäl att anta att modern teknik ger en gynnsammare pris/prestanda-relation, större valfrihet, spontana frågor och så kallade zoom-funktioner. Dessutom finns i nyare system möjligheter till enkla kopplingar mot PC-verktyg, typ EXCEL.

Integrerade system

Det finns i dag helt integrerade system att köpa på marknaden, berättar Sture. Ett sådant system skulle för

vår del innebära att personer med behörigheter kan jobba i flera delsystem på ett enhetligt sätt, vilket i dag är omöjligt.

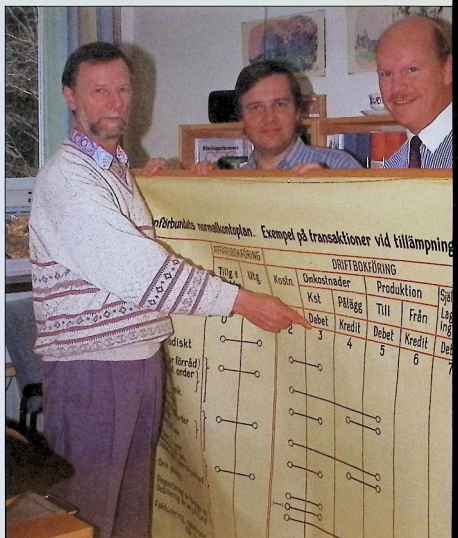
Integreringen omfattar sådant som traditionell affärsredovisning och intern redovisning motsvarande EKV. Dessutom omfattar dessa system moduler för kund- och leverantörsreskontra, anläggningsskeden, tidsrapportering, kassa med mera.

Förutsättningar

Några områden berörs endast periferit, och där är intresset enbart inriktat mot eventuella möjligheter till kommunikation. Det gäller system som berör löner, förråd, inköp och MPS – såsom ASAR och FLAX.

I projektet tar vi också hänsyn till företagens gällande ADB-strategi, huvudavtalet med FMV och en eventuell övergång från Mekan-konto-plan till den så kallade BAS-planen, förklarar Sture. En förändring som, inom parentes sagt, innebär en anpassning till redovisningsstandard.

En annan viktig förutsättning är att ett nytt system, om ett sådant kommer att förordas, kan användas utan

Sture Fahlborg sätter fingret på att modifieringarna inte får bli alltför omfattande om bytet till ett nytt. Han får råd av Boise Petersson och Ralf Ohlson på stab Ekonomi som här står bakom en bild av den övriga den aktuella för bytet till den så kallade BAS-planen.

omfattande modifieringar.

Lättare sällning

Projektets tidplan sträcker sig inte längre än till semestern. Däremot är det klart att eventuellt systembyte sker tidigast efter årsstämman 1994-1995 och senast med hänsyn tagen till nuvarande driftavtal med WM-data.

Vi ser en klar fördel i att såväl Bofors som TELUB

och CELSIUSTECH ligger steget före oss i fråga om systembyte. Deras utvärderingar får naturligtvis stor betydelse för oss, framför allt när det gäller TELUB och CELSIUSTECH, vilka liksom vi har en projektinriktad verksamhet.

Det kommer att underlätta vår leverantörs- och produktbedömning när vi själva skall sälla bland olika system, med tanke på hur de ser ut

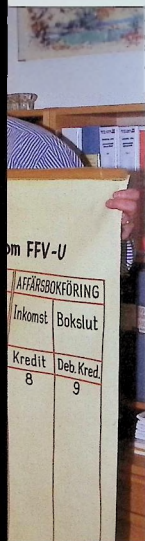
och vad de erbjuder, påpekar Sture.

Hjälp från linjen

Ytterligare ett steg i projektet är behovsanalysen. Det finns bland annat lagstadgade krav och ägarkrav som styr behovet. Men finns det därutöver ytterligare krav som kan vara motiverade med hänsyn till vad de kostar att tillgodose?

Det är meningen att analy-

bra

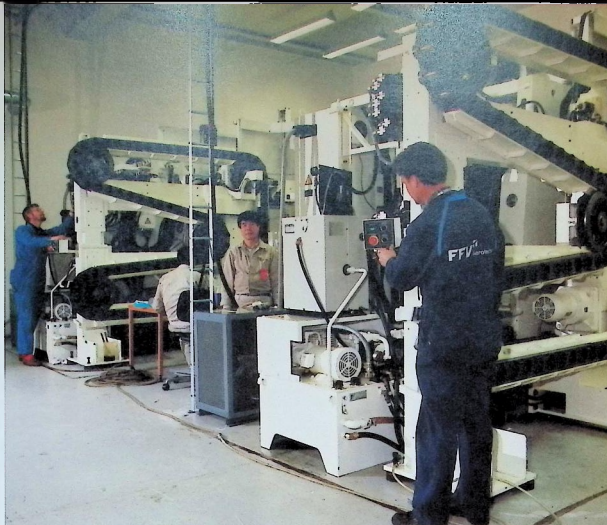

om FFV-U

om system skall vara intressant.
ande Mekan-konsoplanen -

sen skall ge svar på frågan.
Den kommer därför med
nödvändighet att engagera
även folk ute i linjen. Sture
räknar med att den delen av
projektet skall vara klar i maj.
Projektarbetet drivs på
central nivå av Sture själv,
Bosse Pettersson och Rolf
Ohlson samt Ingel Torén på
FLYTEKNIK.

Text och foto:
Anne Allard

TILLVERKNING BYGGER UT FÖR PRODUKTIONEN AV BOMBKAPSEL TILL JAS

Prototyp och pilotserie tillverkades i befintliga maskiner. När serietillverkningen skall igång till sommaren behövs nya maskiner för att klara produktionen. I avdelning TILLVERKNING åtagande ingår komplett maskinbearbetning och yrbehandling av modulerna. Arbetet innebär en avsevärd spånsavskiljande bearbetning. Vikten på ämnet är närmare hundra kilo, och efter bearbetning väger modulen 14 kilo.

Bearbetningen skall ske i en samlad produktionsgrupp, med två CNC-stydda horisontella flöterationsmaskiner, som vardera rymmer över 90 verktyg. Det är en investering på i runda tal tio miljoner kronor som avdelningen gör.

Maskinerna är kopplade till varandra genom ett paltersystem, berättar Lars Skoog, verkstadschef på avdelning TILLVERKNING. Operatören laddar maskinerna med ämnen utanför desamma, och all transport mellan maskinerna sker automatiskt.

Det är en mycket stor satsning för avdelningen, berättar Jan Norgren, controller på avdelningen och ledare för detta projekt.

— Vi får gå mycket långt tillbaka i tiden för att hitta en motsvarande investering.

Just nu pågår ett intensivt monteringsarbete. I maj skall maskinerna vara klara för inkörmning. I juni är det produktionsstart i form av grovbearbetning.

— Under sommaren, när

vårt första ser är klart, kommer kunden hit för "first article inspection" och "line qualifications".

Inom avdelningen pågår också omfattande förberedelser i form av beredningsarbete med programmering, framtagnings av specialverktyg och upphandling av en stor mängd standardverktyg till de nya maskinernas verktygsmagasin, berättar Jan Norgren.

Såväl kundens som vår egen kvalitetsnorm gör dokumentations- och kontrollarbete omfattande, säger Jan. Dagligen kommer stickprov att tas ur produktionen för att maskinens avdelningens ordinarie mätmaskin.

I anslutning till produktionsrummet kommer ett

särskilt kontrollrum att finnas, där samtliga moduler kommer att mätas avseende vissa känsliga mått.

När modulerna är färdigbearbetade inom avdelning TILLVERKNING kommer de att levereras till division AVIONIK för slutmontering.

Avslutningsvis vill Jan Norgren rikta ett tack till avdelning SERVICE för den hjälp TILLVERKNING fått med att jordslutsålla det utrymme där de nya maskinerna monteras. Hjälp får vi även från avdelning APPARAT, som kompletterat våra resurser när det gäller oförstörande provning. APPARATS nya anläggning uppfyller väl de krav vi ställer, säger Jan avslutningsvis.

Lenart Bladh

AVIONIK, UPPSPIKADE M

När jag såg namnet FFV Aerotech på utbildslappen blev jag fylld av förväntningar. Aerotech – det låt bra. Det låt futuristiskt och komplicerat. Det gav mig förningar om avancerad aerodynamik och avionik. Skyndsamt plitade jag ner de rätta siffrorna på min lilla papperslapp. Det fick bli mitt i:a handsval. Jag föreställde mig att jag skulle få utföra avancerade uträkningar. Jag såg mig själv studera flytplanskroppar för att i samverkan med högt utbildade ingenjörer ge flygplan deras slungföga form. Min insats kunde beryda liv eller död för piloten. Naturligtvis skulle jag bli den dukrigaste PRAO-eleven företaget någonsin haft och bli överst på idel lovord. Jag är inte säker på hur långt min fantasi förde mig, men det var absolut ovanför rimlighets horisont. Som sagt, förväntningar skapade jag icke. Men ack, vad jag bedrog mig.

Det 1:a
När jag cyklade iväg till Mattias halv nio på morgonen denna kalla måndag, var mitt huvud fylld av tankar. Inte ens den bitande kylan som rev och slet i mina lemmar kunde rubba min optimism. Jag kom fram till Mattes hus. Hans mor hade lovat att skjutsa oss första dagen, eftersom vi började nio just den dagen. Vanligtvis skulle vi börja exakt sex minuter över sju. Men idag hade sista bussen redan gått så Mattes mor blev den enda utvägen. Eftersom Mattias, Jag, Fredrik K och Fredrik L skulle praktisera på samma ställe, bestämdes vi oss för att i föresätningen åka buss ihop.

Sälunda var vi framme utan några större incidenter. Den första syn som mötte mig var en grind. Det var en kall, blå stålgrind med vassa piggar upptill. Ett stort plakat förlunnade; det här fick minnsann inga olovliga kameror medtagas. Efter att ha kikar in genom grinden såg jag att stället var stort, mycket stort. Här skulle en amerikan stortrivs, tänkte jag smärt cyniskt. Vira och grå byggnader låg, till synes som utkastade av en jättehand slumpmässigt, på ett inhägnat område, som var minst en och en halv kilometer i diameter.

Vi anmälde oss hos FFV-vakten, fick våra ID-brickor och blev hänvisade till ett litet vantrum. Jag bläddrade forsrt i ett par tidsskrifter som visade hur effektivt Sveriges försvarsindustri var. Dock in-tresserade jag mig mest för ett häfte där det stod: Celsius Årsredovisning. Och det stycke som hängde min uppmärksamhet var deras ekonomiska berättelse. En punkt i urgiftstabellen var: övriga urgifter. Dessa "övriga urgifter" låg på ett imponerande antal tusen kronor. Jag kunde inte låta bli att undra över detta. Till vad Celsius är återkommer jag senare.

Näval, ett par minuter förflyt under vilka jag och Mattias studerade de fåna namnen på alla militära komponenter. Eller vad sägs om: Den sensorförsedda artillerigranaten Bonus? Eller luftvärnsrobotsystemet Bamse? Bamse! Ha!

Våra skrovliga skratt avbröts av att dörren öppnades.

In trädde Sven-Olof och Solveig. Detta kunde man konstatera efter att ha sett deras ID-brickor som hängde i respektive krage. Vid närmare kontroll fick jag en sak bekräftad. Alla dögliga ser ut som en mungo eller straffänge på sitt ID. Jag vet inte varför, men ingen förskonas. Jag själv ser ut som en korsning av mungo och en straffänge. (På mitt ID alltså). Ändligen fick jag det besannat. Ingen slipper den stora legitimationsförbannelsen!

Så kom det sig att åtta elever från två skolor följde med Sven-Olof och Solveig in i en liten sal med stolar och bord. Så började vår lilla informations-tund. Vi hälsades varmt välkomna och vi fick igenom ordningsreglerna. Förutom att det rådde ID-övning fick vi inte springa omkring fritt på området. Dessutom fick vi information om vad FFV egentligen var.

När flygbaronen Carl Cederström startade den militära flygskolan på Malmén 1912, hade han samtidigt grunden till dagens FFV Aerotech. Företaget har sitt ursprung i flygvapnets centrala verkstäder som i slutet av 60-talet samlades inom FFV-koncernen, under -91 inlemmandes FFV i Celsius Industrier AB. Celsius, Sveriges största försvarsindustri var uppdelat i fyra enheter, där varje enhet eller division var specialiserad. En hel del kända namn kunde återfinnas: Kockums (ubåtssystem), Bofors (vapensystem). Själva var jag alltså på division Flygteknik i Linköping.

Vidare blev vi informerade om facket, dvs TCO, som var en sammanslagning av en uppbyggd faktörförbund. Allt från Apoteksjärnsteammansförbundet till Sveriges yrkesmusiklärare. Av FFV:s ca 850 anställda var de flesta med i något faktörförbund.

Husomhelst, Solveig och Sven-Olof var tåmligen sympatiska och lovade att ställa upp för oss om problem uppstod.

Så började äventyret. Vi följde fogligt Solveig och Sven-Olof till våra respektive arbetsplatser. Sven-Olof följde mig till en medelstor, ljus byggnad. Jag skulle alltså sitta med el- och tele-arbeten. Inuti rådde en lugn atmosfär. Jag passerade ett fikarum där mäsar målade i olika färger på väggen, var fastfrusna i evig flykte. Sälunda ledde jag in på ett kontor där en medelålders kvinna sorterade papper. Efter en kort formell presentation blev jag ombedd att sitta ned. Mona, för så hette hon, och jag påbörjade en liden konversation. Förutom att hon hette Mona fick jag reda på att

hon var en sorts sekreterare på avdelningen och att hon stödde vår uppdrag. Detta faktum motades av att hon mellan vår samtal bara några enkla gånger sneglade på dataskärmen, eller liksom förrätt tryckte på en knapp på tangentbördet. Men senare under min PRAO-period såg jag henne nästan aldrig sitta still, utan hon var ständigt ute på uppdrag.

Ett halvtimme förflyt. Vårt samtal hade reducerats till några enkla replikbyten. Jag låt blicken glida runt i rummet. Det var ett litet ljust kontor, med ganska sparsamt möblering. Två stolar, ett skrivbord och ett arkivskåp i stål var rummets enda attribut i möbelväg. Döm om min förvåning då jag ovan anslagsstavlän får syn på en uppspikad mus! Denna iakttagelse fick väl dialog att avancera och jag fick hela historien förflyt för mig medan jag lekte med mina skosnören. De anställda hade hittat musen i källaren, död och förtorkad. Så hade de lagt musen på hennes skrivbord i förhoppning om att hon i egenskap av kvinna, skulle hoppa upp på en stol och livligt gymnasiera sina stäm-band. Men Mona, en dam av skarpsinnig natur, hade inte tagit någon notis om musen och de illvilliga arbetskamraterna hade missat sitt nöje. Så levde de lyckliga i alla sina dar. Slutet gott, alliet gott.

Eftersom vaken min handledare, Tom Svensson, eller den officiella "PRAO-pappan" Roger Johansson var inne så drogs min vänitet ut ytterligare några minuter.

Efter ett tag fick både Mona och jag nog. Hon reste sig och bad mig följa efter henne. Vi slog oss ner vid ett bord där fyra eller fem människor redan satt och kallpratade. En frestande krans på bordet och doften av nybryggt kaffe som slog emot mina näsborrar, fick mig att minnas; det var ett tag sen jag låt fukost. Så blev jag bjuden på både kaffe och bröd, mjukare start på det nya jobbet fanns intet!

Vi är, vi drack, och vi bekantade oss. Trots detta var jag livrig att sätta igång.

Så kom då Simon in i bilden. Simon var ett mysterium. Simon var egentligen inte Simon. Han var Jan Simonsson. Men eftersom det fanns 2-3 stycken Jan, blev han alltså transformerad till "Simon". Denna metamorfos påverkade inte hans personlighet nämnvärt, utan han var alltså detsamma.

Det var en ljus medellång man med ett fint; näs tyngt runt ögonen. Det synes att det var en karl som hade åtminstone en levnadsprincip: vanligt sunt bondförnuft. Det var svårt att inte fatta tycke för denne sympatiska man, och vi två hade mäkta roligt tillsammans senare. Simon var alltså den man jag skulle jobba med första dagen.

Jag blev visad till el-verkstaden och senare omklädningsrummen. Dessutom fick jag en uppsättning arbetskläder: blåställ, väst och en tjock fodrad jacka. Jag började genast undersöka västen som hade verktyg strategiskt utplacerade. Där fanns: kniv, två skruvmejslar av olika storlek, en kryssmejsel och en styck idavbortare. Denna min verktygsafför eller fäuna skulle avsevärt öka under två veckor. Min väst blev tyngre och tyngre enär den fylldes med verktyg. Nu var jag påklädd och klar. Jag måste tillstå att jag blev mäkta imponerad när jag tittade mig i spegeln. Här var jag nu, redo att möta all världens blängstyrga el-avbort. Ja! Jag var Elektrikern!

När jag sansat mig tillräckligt för att ta mig ned för trappan gjorde jag så.

OSS OCH SCAMPI FRITTI

Jag betann mig i el-verkstan. Min vana trogen var jag djupt inbegripen i en debatt om allmänpolitik med Roger Johansson. Roger, "PRAO-pappa", och tillika skyddsombud, hade jag känt i flera minuter innan diskussionen var igång. Något som förvånade mig var att både Simon och Roger var mycket intellektuella. Båda hade ingående insyn i högre litteratur, och jag tror att vi diskuterade Marx läror och deras nackdelar.

Husomhels, efter en halvtimmes gediget diskuterande återvände vi till verkligheten. Jag skulle få följa med Simon till byggnad 46. Där skulle vi undersöka ett brandlarm som utan synbar anledning hade utlöst. Först gick vi till ett brandskåp, där vi skulle bilda oss en uppfattning om hur larmets slinga löpte och hur lång den var. Olyckligtvis var detta en gammal slinga som var enorm. Den löpte genom tre våningsplan! Utefter slingan fanns dektorer. Det fanns två sorter: värmedetektorer och rökdetektorer. Vad som fick dem att reagera framgår av namnet. Detektorerna kallades "deklare" på fackspråk. Eftersom ingen karta fanns på brandslingan var vi tvungna att kartlägga hela slingan, och antalet deklare. Detta var ett jobb som tog hela dagen, förläppligt eftersom det fanns minst 40 eller 60 stycken deklare.

Näval, nu var klockan halv tolv och det var dags för lunch. Och en sådan lunch sen! Vi fick välja mellan: hamburgare, broccoli-gratäng, omelett eller veckans heta tips - Scampi Fritt. Under min tiodagars period var jag sjuk två dagar, och det enda jag tänkte på var maten jag missade!

Proppmätt återvände jag till den väntande brandslingan, ett jobb som tog resten av dagen. Nästa dag skulle vi mäta hela slingan, det vill säga inte längden utan dess resistens, för att kolla om strömmen gick som den skulle. Det visste jag inte då utan sjönk ned i bussen hem och somnade. Uttrötad efter en dags hederligt arbete!

Dag 2.

Väckarklockans signal skar genom mina centrala

nervbanor, obönhörligt, likt en laserkniv. Klockans röda sken talade om att klockan var fem. Fem på morgonen! Jag förbannade väckarklockor i allmänhet och deras förmåga att ringa vid fel tidpunkt. Tämigen irriterad slog jag på signalen och vände på mig i sängen. Någonstans i gränslandet mellan vaka och sömn slog det mig: klockan skulle ringa nu. Jag skulle gå upp fem! Resignerad satte jag mig upp i sängen. Det var kolvar ute.

När jag väl släpat mig ned för trappan och knäppt på kaffebyggaren slocknade jag med huvudet på köksbordet. Tre minuter senare väcktes jag av att doften av nybryggt kaffe kirlade min näsa. Jag frukostade på två smörgåsar, och gjorde förordning fyra ytterligare som matsäck. Så begav jag mig iväg på cykeln, och dagen var bara barnen ännu.

Jag anlände med FFV-bussen i god tid till jobbet. En kort nick till Simon och Roger markerade den nya dagens början. Så bytte jag om och vi började.

Simon och jag tog oss till byggnad 46. Efter att ha kartlagt föregående dag skulle vi nu mäta resistansen. Först delade vi provisoriskt in slingan i sektioner. Eftersom "deklarna" var seriekopplade, funkade alltså ingen "deklare" om en annan i samma sektion var sönder. Med ledning av denna princip kunde vi krypa sökområdena. Men vi hittade inte felet, hittills hade vi alltså mått vilket motstånd slingan gjorde, för att se om det låg på ett rimligt värde. Efter att i flera timmar ha undersökt slingan fick jag en idé. Jag bad Simon att mäta spänningen över slingan istället.

— Det var jävlar i mig en bra idé! sa han muntert.

Men vi fick alltså inget resultat. Efter ett antal timmars arbete fanns bara tre suspekta dektorer kvar. Naturligtvis fanns de på de enda ställen där taker var sju meter högre. Och naturligtvis fanns ingen tillräckligt låg steg, men en liten avsatt betong fanns under den första "deklaren"...

Två minuter senare var jag på väg upp. Ledigt hoppade jag upp på avsatsen. Jag tittade ner. Det var en bit till marken. Jag skruvade bort skyddsskåpan på dektoren och plöckade upp mätinstrumentet. Jag lade de båda mättrådarna mot respektive uttag och fick ett rimligt värde, sedan klättrade jag ner.

— Ingenting! sade jag till Simon.

Plösligt utan förvarning funkade larmet igen! Felet var bärgat, utan att vi hade hittat det! Denna lutning påminde oss om att det var dags för lunch.

Så forgick mina dagar på FFV. En erfarenhet som lärde mig oerhört mycket. Allt eftersom jag vände mig vid att gå upp tidigt och kom in i gemenskapen, blev jag så mycket mer lärd. Jag hade fullt upp hela dagarna. Jag fick lära mig att dra kablar, skarva, söka fel och många andra saker. Jag fick dessutom ganska stort ansvar. Dessutom roade jag mig med att chocka Simon då och då: en dag skruvade han sladdar. Jag tittade på uppmärksam. Det var första gången jag såg någon göra det. Plösligt var Simon tvungen att gå på toa. Snabbt skred jag till verket. Jag skalade kabeln och fyllade koppartrådarna. Snabbt klämde jag på kontakten, såg till att trådarna hade kontakt med metallen, och skruvade ihop alltihop. Sen satt jag och såg oskyldigt ut när Simon kom tillbaka:

— Vad i he... jobbet är ju redan gjort! sa Simon förvånad.

— Är det så jag nonchalant.

Efter den lilla episoden fick jag göra mer och mer själv.

En dag såg jag stora apparater på ett bord. Roger sa att jag kunde demontera dem om jag skulle få tråkigt under dagen. Det var gamla maskiner som nu blivit ersatta av modernare. Maskinerna i sig var oanvändbara, men inuti fanns fungerande elektroniska komponenter som skulle kunna användas igen. Min uppgift var att plöcka isär maskinerna i fungerande enheter.

En helt ny värld öppnades sig. Vissa apparater innehöll tusentals komponenter, och man visste att varje liten transistor, varje liten kondensator var tvungen att vara hel om maskinen skulle fungera. Timme efter timme flöt iväg. Som i trance satt jag och pillade och skruvade. Så inne i mitt arbete var jag, så att Simon blev tvungen att komma in och påminna mig om att det var dags för lunch. En ex-fil senare satt jag och skruvade igen.

På det hela taget hade jag en angenäm och lärorik tid på FFV. Allteftersom jag kom in i gemenskapen och blev ett välkänt ansikte, kändes dagarna kortare och kortare. Jag fick ta del av personalens drömmar och förhoppningar. Jag delade deras sinne för humor och tragik. Där var den stora bjässen Steve, snickaren Tommy, Yvonne staderskan, Axel, en äldre man som också var elektriker. Jag var speciell. Två generationers åsikter skilde oss åt, och vi var sällan överens i något. Husomhels, under två veckor fick jag chansen att möta nya spännande människor. Förutom mängder av praktisk kunskap, har jag lärt mig mycket om människan som individ och dess förmåga att arbeta tillsammans. Förhoppningsvis blir jag med dessa kunskaper i mitt livs ränsl. Jag är väl förberedd för framtiden. Musik Maestro! Och spelet kan börja.

Redaktion:

Lennart Bladh (ansvarig utgivare),
tel 013-231560, fax 013-231125,
och Anne Allard, tel 0589-82405.

Tryck: Oslögårnäck 1994.

FFV AEROTECH ingår
i CELSIUSKONCERNEN

Värkning av agenter fortfarande realistiskt hot mot FFV Aerotech

Säkerhetshotande verksamhet är inte bunden till tid eller plats. Den kan vara en ständig fara överallt. I mitten av mars spelade den en central roll vid FFV AEROTECH i Arboga. Säkerhetspolisen var inblandad liksom företags säkerhetschef Hans-Olof Blomqvist.

Så allvarligt som det låter var det nu inte. Den här gången gällde det bara föredrag om säkerhetshotande verksamhet, om plogbilar och anarkister.

Anders Lennerman, kontrapionageroteln och Ulf Rohdin, säkerhetsroteln ställde upp från SÄPO. Anders har den traditionella uppgiften att jaga spioner, men förtäringarna förändras ständigt. Det mesta ställdes på huvudet när stasskicken i öst, och framför allt i Sovjet, föll samman. Därför sa han sig inte heller kunna ge annat än indikationer om vad som ryms inom området.

Att förhindra och uppdaga brott mot rikets säkerhet är en övergripande uppgift. Enligt Anders har sabotagen generellt sett minskat liksom terrorismen. Subversion, till exempel desinformation utifrån, är fortfarande ett hot att räkna med. Men framför allt är det den organiserade kriminaliteten som ökar och som i framtiden kan bli ett hot mot Sverige.

Upphörd aldrig

Behovet av ren underrettsverksamhet borde väl försvinna i takt med att den politiska världsbilden förändras? Nej, svarade Anders, spioneriet har alltid funnits och kommer aldrig att upphöra.

I dag är det industrispionaget som överväger, och han pekade ut Indien, Pakistan, Thailand, Japan och Taiwan som de intressanta aktörerna.

Teknik, ekonomi, politik, försvar och flyktingar från totalitära stater är några faktorer som skapar underrettsbehov.

Vad gäller värkning av agenter kvarstår hotet mot FFV AEROTECH. Det är och förblir det bästa och billigaste sättet för utländska intressenter att få tag i hemlig information.

En ung rörelse

Ulf förde över tankarna till en annan form av hot. Hans arbete berör bland annat säkerhetsskydd och uppgiften att skapa ett gott skydd för myndigheter och företag inom totalförsvaret.

Ulf rog bibeln till hjälp, med Jesaja 2:4, där plogbilar hämtat sin grundidé – att smida plogbilar av vapen. Rörelsen grundades i USA i början av 1980-talet och utmärkande drag är att den förordar civil olydnad och använder utoparlamentariska metoder. Ett förtecken är icke-väld, men även om förtecknen är religiösa så gäller det inte alltid motiven.

Antalet medlemmar i Sverige uppgavs 1991 vara 300 sympatisörer och 20-30 aktiva. I dag arbetar ett 50-tal personer helid, och de samarbetar även med andra rörelser, bland annat syndikal-

terna. Samlingspunkten är Omega, ett kollektiv i Göteborg. Engagemanget bottnar i idealitet, och för sin ekonomi är rörelsen beroende av sympatisörers välvilja.

Aktionerna är inriktade på skadegörelse av vapen. Metoder är okkupation, demonstrationer, blockader och olydnadskampanjer. Stöld av information och viktiga manualer förekommer. Datorisering öppnar inte bara möjligheter utan även nya risker i detta sammanhang, påpekade Ulf.

Väl planerade

En uppenbar fara är att rörelsen drar till sig kriminella element, vilket ökar riskerna i anslutning till aktionerna, berodde han vidare.

Aktionerna är noggrant planerade. Medlemmarna tränas med rollspel. Stödgrupper bildas för att hjälpa anhöriga om medlemmar fångas. Målen karaktäriseras ofta med fotografier, skisser och dokument, rekognosering under studiebesök och genom offentligt informationsmaterial. Hittills har rörelsen iscensatt aktioner mot Hiab Företag, Bofors, FFV i Eskilstuna, Saab i Linköping och F7 i Sätenäs.

Uppmärksamhet mål

Aktionerna präglas av att de genomförs snabbt och effektivt. Deltagarna stannar alltid kvar på platsen för att få uppmärksamhet via media i rent propagandasyfte. I Sverige har plogbilar blivit kända främst genom sina attacker mot Jes 39 Gripem. De har också tagit sig in på regementet med falska handlingar och orsakat skadegörelse.

I motsats till plogbilar

Ulf Rohdin och Anders Lennerman från SÄPO.

drar sig anarkisterna inte för att tillgripa väld. De inriktar sig ofta på en enda fråga och arbetar i små grupper. Även de utgör en reell hotbild för försvarsindustrin.

Under bevakning

Hans-Olof Blomqvist pekade på några händelser i och omkring FFV AEROTECH. Företaget har bevakats av, som man misstänker, plogbilar och var ett av deras dokumenterade alternativna mål under förra året. Vid åtminstone ett tillfälle har södra

grinden i Arboga filmats av okända personer.

Vad gör du om du ser något konstigt i eller omkring företaget? Anmäl det, uppmanade Hans-Olof. Till sist underströk han åter vikten av att bära ID-kort, att anmäla övertrassabete och att hålla kontroll över besökare inom området. Allt för att lättare skilja behöriga från obehöriga och därmed förhindra att eventuella hot mot företags sätts i verket.

Text och foto:
Anne Allard